

Перелік посилань:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом М-ва фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. Редакція від 17.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 08.05.2023).
2. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затв. Наказом М-ва фінансів України від 28.03.2013 р. № 433. Редакція від 30.12.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text> (дата звернення: 08.05.2023).
3. Кузьмінська О. Е. Напрями аналізу виробничих запасів підприємств. Вчені записки: Види економічної діяльності та регіональна економіка. № 16. С. 175-180. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32615885.pdf> (дата звернення: 08.05.2023).
4. Кобилецький В. Р. Коефіцієнт оборотності запасів. Онлайн-журнал «Financial Analysis online». URL: <https://analizua.com/slovník-ekonomichnikh-terminiv/293-oborotnist-zapasiv> (дата звернення: 08.05.2023).
5. Прохар Н. В. Особливості та дискусійні аспекти фінансової звітності відповідно до Національного Положення (стандарту) бухгалтерського обліку. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Сер. Економічні науки*. 2013. Вип. 23. С. 341-345. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2013_23_51 (дата звернення: 08.05.2023).

АНАЛІЗУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕРЕВІРОК КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

*Радіонова Н.Й., д-р екон. наук, професор
Київський національний університет технологій та дизайну*

Аудиторська діяльність є незалежною професійною діяльністю суб'єктів аудиторської діяльності з надання аудиторських послуг, ключовим аспектом якої є аудит фінансової звітності, який виконує надзвичайно важливу функцію щодо підтвердження достовірності та неупередженості інформації, поданої користувачам фінансової звітності [8, с. 311]. Цим забезпечується суттєве зменшення ри-

зиків, пов'язаних із прийняттям управлінських рішень, підвищується довіра до підприємства з боку партнерів та суспільства.

Висока якість аудиторських послуг може досягатись різними шляхами: накопиченням відповідного досвіду роботи, стабільним штатом аудиторів із високою кваліфікацією та досвідом, володінням знаннями у відповідній галузі бізнесу, своєчасним реагуванням на всі зміни, що відбуваються в країні, а також забезпеченням конфіденційності інформації. В Україні назріла проблема підвищення якості аудиторських послуг [1, с. 223].

Для створення системи, яка б могла ефективно подолати цю проблему, було взято досвід провідних європейських країн, де контроль якості аудиторських послуг здійснюється з боку державних органів та громадськості. Отже, з метою підвищення якості надання послуг, суб'єкти аудиторської діяльності самі є об'єктами перевірки з боку Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю (ОСНАД), що складається з Ради нагляду за аудиторською діяльністю та Інспекції із забезпечення якості [2].

Згідно статті ст. 40 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», яким впроваджено європейську модель суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, контроль якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, проводиться Інспекцією із забезпечення якості не рідше ніж один раз на три роки [2].

Контроль якості аудиторських послуг інших суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право надавати послуги із обов'язкового аудиту фінансової звітності, проводиться Комітетом з контролю якості аудиторських послуг Аудиторської палати України (АПУ) не рідше ніж один раз на шість років [2].

Планування перевірок з контролю якості аудиторських послуг на наступний рік проводиться в поточному році за даними Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності з урахуванням рекомендацій щодо проведення перевірок із контролю якості, у тому числі із застосуванням ризик-орієнтованого підходу.

Плани-графіки щорічних перевірок з контролю якості аудиторських послуг підлягають обов'язковому оприлюдненню на офіційних веб-сайтах ОСНАД та АПУ.

Інспекція та Комітет з контролю якості аудиторських послуг Аудиторської палати України щороку систематизують та узагальнюють результати проведених перевірок контролю якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності для подальшого оприлюднення результатів аналізу порушень суб'єктами аудиторської діяльності професійних вимог щодо якості аудиторських послуг на офіційному веб-сайті за рішенням Ради нагляду та Ради Аудиторської палати України [2].

Контроль якості роботи аудиторських фірм, здійснений АПУ, свідчить про створення на більшості перевірених аудиторських фірм власної системи контролю якості аудиторських послуг та впровадження її на всіх етапах виконання завдання. Однак через нечіткість та неповне виконання вимог МСА спостерігаються певні недоліки при створенні та впровадженні систем контролю якості аудиторських послуг [7, с. 71].

Отже, зробимо аналіз результатів перевірок з контролю якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності, що зареєстровані у розділі IV Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності (табл. 1).

Таблиця 1

Результати перевірок з контролю якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності, що перевіряють підприємства, які становлять суспільний інтерес за 2019-2021 рр.

Результати перевірки	2019 рік		2020 рік		2021 рік	
	Кількість САД	%	Кількість САД	%	Кількість САД	%
Пройшов перевірку	1	6	2	7	1	2
Пройшов перевірку з обов'язковими до виконання рекомендаціями	8	50	17	59	25	61
Не пройшов перевірку	-	-	-	-	1	2
Перевірку не завершено через втрату САД права проведення обов'язкового аудиту ПСІ	5	31	4	14	9	22
В процесі узгодження звітів з перевірки	-	-	-	-	3	7
Перевірку розпочато поточного року й продовжено наступного року	2	13	3	10	2	5
Перевірку за місцезнаходженням перенесено на наступний рік	-	-	3	10	-	-
Разом	16	100	29	100	41	100

Джерело: складено за даними [3-5].

ОСНАД зазначає, що у 2021 році тривалість перевірки за місцезнаходженням суб'єкту аудиторської діяльності в середньому збільшилась з 5 до 6 робочих днів, що дозволило приділяти більше уваги не тільки визначеним при плануванні областям підвищеного ризику, а й іншим якіс-

ним аспектам провадження суб'єктам аудиторської діяльності [4]. При цьому кількість аудиторських завдань, відібраних для перевірки, залишилась без змін і становила в середньому 4 завдання. Протягом 2021 року було перевірено 95 завдань з аудиту фінансової звітності, аудиторські звіти за результатами яких підписано 71 ключовими партнерами [4]. В деяких випадках для перевірки обиралися окремі аспекти виконаних завдань з аудиту, огляду, надання іншої впевненості або супутніх послуг.

За даними таблиці 1 можемо побачити, що протягом досліджуваного періоду суб'єктів аудиторської діяльності, які пройшли перевірку з обов'язковими до виконання рекомендаціями було встановлено більше ніж 50%, що показує недостатньо високий рівень якості надання аудиторських послуг. Крім того, зазначений показник, протягом досліджуваного періоду мав тенденції до зростання з 50% до 61%.

Як вже було зазначено, моніторинг контролю якості суб'єктів аудиторської діяльності, які не здійснюють перевірки підприємств, що становлять суспільний інтерес, проводиться Комітетом з контролю якості аудиторських послуг Аудиторської палати України. Результати таких перевірок наведено в табл. 2.

За даними табл. 1 й табл. 2 можна побачити, що серед перевіряємих суб'єктів, які не пройшли перевірку, переважають суб'єкти аудиторської діяльності, які не мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес. Це є підставою до висновків, що система внутрішнього контролю у суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес працює більш ефективно.

Таблиця 2

Результати перевірок з контролю якості аудиторських послуг інших суб'єктів аудиторської діяльності за 2019-2021 рр.

Результати перевірки	2019 рік		2020 рік		2021 рік	
	Кількість САД	%	Кількість САД	%	Кількість САД	%
Пройшов перевірку	-	-	6	19	3	9
Пройшов перевірку з обов'язковими до виконання рекомендаціями	10	14	18	58	18	51
Не пройшов перевірку	36	50	7	23	9	26
Перевірку не завершено через втрату САД права проведення обов'язкового аудиту ПСІ	9	13	-	-	0	0
В процесі узгодження звітів з перевірки	-	-	-	-	5	14
Перевірку за місцезнаходженням перенесено на наступний рік	17	24	-	-	-	-
Разом	72	100	31	100	35	100

Джерело: складено за даними [7].

Отже, для підвищення якості аудиторських послуг суб'єкти аудиторської діяльності мають підвищити рівень ефективності системи внутрішнього контролю шляхом тестування внутрішніх процедур, здійснення перевірки робочих документів, аудиторських звітів та інших звітів, договорів про надання аудиторських послуг, внутрішніх розпорядчих актів, якими визначаються політика і процедури, які мають застосовуватися під час надання аудиторських послуг.

Перелік посилань:

1. Гончарук С.М. Система контролю якості аудиторських послуг та необхідність її вдосконалення. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2018 р. № 4 (16). С. 222-229.
2. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 01.10.2018 р. №2258-VII (зі змінами).
3. Звіт з моніторингу якості ринку аудиторських послуг та конкуренції 2019–2020 роки. URL: <https://www.apob.org.ua/wp-content/uploads/2022/08/Звіт-про-моніторинг.pdf> (дата звернення: 05.04.2023).
4. Звіт про діяльність Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю за 2021 рік. URL: https://www.apob.org.ua/wp-content/uploads/2022/01/zvit2020_ukr.pdf (дата звернення: 12.05.2023).
5. Офіційний сайт Аудиторської палати України. Електронний ресурс – <https://www.apu.com.ua/> (дата звернення: 12.05.2023).
6. Офіційний сайт Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. URL: <https://www.apob.org.ua/> (дата звернення: 12.05.2023).
7. Разборська О. О., Пудкалюк Х. О. Якість аудиторських послуг в Україні. *Економічний аналіз*. 2018. № 4 (Том 28). С. 67-75.
8. Цімох К. В., Радіонова Н. Й. Сучасні тенденції розвитку аудиторської діяльності в Україні. *Домінанти соціально-економічного розвитку України в умовах інноваційного типу прогресу* : збірник тез доповідей II Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених, м. Київ, 25 березня 2021 р. / упор. О. В. Ольшанська. Київ : КНУТД, 2021. С. 310-312.

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ПІДПРИЄМСТВА

Рочева Г.В., здобувач вищої освіти

*Науковий керівник: Хорошилова І.О., канд. екон. наук, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Організація обліку фінансових результатів одна з основних частин діяльності підприємства, як наслідок під час ведення господарської діяльності важливе місце посідає правильний облік, розподіл, калькуляція та управління витратами підприємства. Від витрат безпосередньо залежить